

Tıp Fakültesi Dönem 5 ve 6 Öğrencilerinin Melanom Hakkında Farkındalığı: Tanımlayıcı Bir Çalışma

Fifth and Sixth Grade Medical Faculty Students' Awareness About Melanoma: A Descriptive Study

Hilal Aksoy[✉], Derya Demir Uyan[✉], Kübra Dağcıoğlu[✉], Merve Durmuş[✉], Emre Sarı[✉], İzzet Fidancı[✉], Duygu Ayhan Başer[✉], Mustafa Cankurtaran[✉]

Atf/Cite as: Aksoy H, Demir Uyan D, Dağcıoğlu K, et al. Tıp fakültesi dönem 5 ve 6 öğrencilerinin melanom hakkında farkındalığı: tanımlayıcı bir çalışma. Türk Aile Hek Derg. 2022;26(1):6-11.

ÖZ

Amaç: Melanom çok hızlı ilerleyen ve metastazlarla kısa sürede ölüme neden olabilen bir malignitedir. Erken teşhis ve geniş eksizyon %98'e yakın 5 yıllık sağkalım oranı ile ilişkilidir. Bu çalışmada amacımız; Tıp Fakültesi öğrencilerinin kendi kendine cilt muayenesiyle erken teşhis edilebilecek melanom hakkında farkındalıklarını artırmaktır.

Yöntem: Araştırmamız tanımlayıcı tipte bir çalışmadır Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Polikliniği'ne 2020 Eylül-Kasım ayları arasında başvuran Tıp Fakültesi 5. ve 6. sınıflarda öğrenim gören çalışmaya katılmaya gönüllü öğrenciler çalışmaya dâhil edildi. Katılımcılara sosyodemografik özellikleri, melanom risk faktörleri, farkındalığı ve bilgi düzeylerini ölçmeye yönelik 21 sorudan oluşan anket uygulandı.

Bulgular: Çalışmaya %61,9'u (n=108) kadın, %38,1'i (n=68) erkek olan 176 kişi dâhil edildi. Katılımcıların %88,1'i 22-25 yaş aralığında idi (min: 20- maks: 31); %57,4'ü (n=101) altıncı sınıf, %42,6'sı (n=75) beşinci sınıf öğrencisiydi. Ailede cilt kanseri öyküsü olan kişilerin ve melanomdan şüphelenip doktora başvuran kişilerin "Melanomun karakteristik özellikleri nedir?" sorusuna verdikleri doğru yanıt oranı anlamlı derecede yüksek çıkmıştır (sırasıyla p=0,007, p=0,001). Aynı soruya çili olan kişilerin doğru yanıt verme oranları da anlamlı derecede yüksektir (p=0,025).

Sonuç: Tıp Fakültesi öğrencilerinde melanomun önlenmesi ve erken teşhisi konusunda yeterli farkındalık mevcut değildir. Bu sonuç yeni yaklaşımlara ihtiyaç duyulduğunu göstermektedir.

Anahtar kelimeler: Melanom, farkındalık, kendi kendine muayene, tıp öğrencileri

ABSTRACT

Objective: Melanoma is a rapidly progressing malignancy that can cause death in a short time with metastases. Early diagnosis and large excision are associated with a 5-year survival rate of 98%. Our aim in this study is; to increase awareness of the Medical Faculty students' about melanoma that can be diagnosed early with self-skin examination.

Methods: Our study is a descriptive study. The 5th and 6th grade students of the Medical Faculty who applied to the Family Medicine outpatient clinics between September and November 2020, were included in the study. A questionnaire consisting of 21 questions was applied to the participants to assess sociodemographic characteristics, melanoma risk factors, awareness and level of knowledge.

Results: One hundred seventy six individuals, 61,9% (n=108) female and 38,1% (n=68) male, were included in the study. 88,1% of the participants were between the ages of 22-25 (min: 20- max: 31). 57,4% (n=101) were 6th grade students and 42,6% (n=75) were 5th grade students. It was seen that students with a family history of skin cancer and students who were suspected of having melanoma and consulted a doctor, the rate of correct answers to the question; "What are the characteristics of melanoma?" was found to be significantly higher (p=0,007, p=0,001, respectively). The rate of correct answers to the same question was also significantly higher (p=0,025) in individuals with freckles.

Conclusion: Medical Faculty students were not aware enough about the prevention and early diagnosis of melanoma. This result indicates the need for new approaches in education.

Keywords: Melanoma, awareness, self examination, medical students

Received/Geliş: 10.02.2021

Accepted/Kabul: 08.02.2022

Publication date: 31.03.2022

Corresponding Author:

H. Aksoy

ORCID: 0000-0002-3330-9317

Hacettepe Üniversitesi, Tıp Fakültesi,

Aile Hekimliği Anabilim Dalı,

Ankara, Türkiye

✉ hilal.aksoy35@gmail.com

D. Demir Uyan

ORCID: 0000-0001-5092-5456

K. Dağcıoğlu

ORCID: 0000-0003-1224-2691

M. Durmuş

ORCID: 0000-0002-7702-5295

E. Sarı

ORCID: 0000-0003-2843-433X

İ. Fidancı

ORCID: 0000-0001-9848-8697

D. Ayhan Başer

Hacettepe Üniversitesi, Tıp Fakültesi,

Aile Hekimliği Anabilim Dalı,

Ankara, Türkiye

M. Cankurtaran

ORCID: 0000-0002-8213-7515

Hacettepe Üniversitesi, Tıp Fakültesi,

İç Hastalıkları Anabilim Dalı,

Geratri Bilim Dalı, Ankara, Türkiye

GİRİŞ

Melanom, kaynağını melanositlerden alan, çok hızlı ilerleyen ve metastazlarla kısa sürede ölüme neden olabilen bir malignitedir. Dünyanın her tarafında yaygın, beyaz ırkta ve güneşli ülkelerde daha sık görülen bir hastalıktır. Genellikle genç erişkin yaşlarda (20-50 yaş) görülür. Ortalama tanı yaşı 52 olup, 40 yaş altında kadınlarda ve 40 yaş üzerinde erkeklerde daha fazladır. Günümüzde güneşlenme alışkanlıklarına bağlı olarak görülme sıklığı artmış durumdadır.^[1]

Deri kanserleri, tüm neoplastik hastalıkların yaklaşık %30'unu oluşturur ve dünyada en sık görülen malignitelerdir.^[2]

Melanom, bazal hücreli karsinom ve skuamöz hücreli karsinomdan daha az sıklıkta görülüp cilt kanserlerinin %5'ini oluşturduğu halde, yüksek metastaz oluşturma kapasitesi nedeniyle melanoma bağlı ölüm oranı çok yüksektir. Deri kanserlerine bağlı ölümlerin % 95'ine neden olur.^[3]

Global Cancer Observatory'nin tahminlerine göre, 2018 yılında dünyada 287.723 yeni cilt melanomu vakası tespit edildi ve toplam 60.712 ölüm söz konusu oldu.^[4]

Teşhis başlangıçta hasta, yakın bir akraba veya bir doktor tarafından görülen şüpheli bir lezyon ile başlar. Klinik değerlendirmeyi biyopsi ve histopatolojik inceleme takip eder. Primer lezyonlar için tercih edilen tedavi cerrahi eksizyondur.^[5]

Evreleme; invazyon derinliğine, lenf nodu tutulumuna ve metastaz oluşumuna bağlı olarak yapılmaktadır.^[6]

Erken teşhis ve geniş eksizyon, evre I ve II lezyonlar için %98'e yakın 5 yıllık sağkalım oranı ile ilişkilidir. Sağkalım oranı, lenf nodu metastazı olan hastalarda %64'e düşer (evre III). Uzak metastazı olan hastalar (evre IV) kötü prognoz gösterirler ve bu hastaların ortalama 5 yıllık sağkalım oranları %23'tür.^[7]

Erken teşhisin bu kadar önemli olduğu bir hastalık olmasına rağmen, Brezilya'da yapılan yapılandırılmış bir ankete dayalı bir çalışma, görüşülen 2077 sağlık gönüllüsü arasında yalnızca %22'sinin melanomun ne olduğunu bildiğini gösterdi.^[8]

Avustralya'da yapılan bir çalışma, pratisyen hekimler tarafından melanom tespitinin duyarlılığının kutanöz onkolojide uzmanlaşmış doktorlara kıyasla önemli ölçüde daha düşük olduğunu göstermiştir.^[9]

Bu çalışmada amacımız, Tıp Fakültesi öğrencilerinin kendi kendine cilt muayenesiyle erken teşhis edilebilecek melanom hakkında farkındalıklarını artırmaktır.

GEREÇ ve YÖNTEM

Araştırmamız tanımlayıcı tiptedir. Araştırma için etik kurul onayı Hacettepe Üniversitesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'ndan GO 20/496 proje numarası ve 2020/11-48 sayılı kararla alınmıştır. Araştırmanın evrenini 5 ve 6. sınıfta okuyan Tıp Fakültesi öğrencileri oluşturmaktadır.

2020 Eylül ve 2020 Kasım ayları arasında Aile Hekimliği Polikliniğine başvuran öğrencilerden çalışmaya katılmayı kabul edenler örneklem seçimi yapılmaksızın çalışmaya dâhil edildi. Araştırmada birinci bölümde sosyodemografik bilgilerini ve genel özelliklerini değerlendiren 9 soru, ikinci bölümde ise melanom farkındalığını ve bununla ilgili bilgi düzeylerini değerlendirmeye yönelik literatür taraması sonrası oluşturulan 12 sorunun yer aldığı anket uygulandı. Anketler yüz yüze görüşme yöntemiyle uygulandı. Süre kısıtlaması olmadı.

Çalışmaya katılmayı kabul etmeyenler, çalışma sırasında uyumsuz davrananlar ve farklı Tıp Fakültesi öğrencileri çalışma dışında tutuldu.

İstatistiksel analizler için SPSSv23 paket programı kullanıldı. Verilerin analizinde sürekli olan değişkenler için ortalama ve standart sapma kullanılırken, niteliksel verilerin analizinde frekans tablosu kullanıldı. Verilerin normal dağılıma uygunluğu Shapiro Wilks ile test edildi. Niteliksel veriler arasında ilişki araştırılırken ki-kare testi, sürekli değişkenler arasında farklılıklar için t testi kullanıldı. Anlamlılık düzeyi olarak $p < 0,05$ değeri kabul edildi.

BULGULAR

Araştırmaya 176 kişi katıldı. Katılımcıların %88,1'i 22-25 yaş aralığında idi (aralık: 20-31). Cinsiyet açısından

değerlendirildiğinde 109'u (%61,9) kadın, 67'si (%38,1) erkekti. Tamamı Tıp Fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin 101'i (%57,4) 6. sınıf, 75'i (%42,6) 5. sınıf öğrencisiydi. Katılımcıların hiçbirinde cilt kanseri söz konusu değildi.

Katılımcılardan 13 kişinin (%7,4) ailesinde cilt kanseri öyküsü vardı. Düzenli ilaç kullanımını gerektirecek kronik hastalığı olan 11 kişi (%6,3) vardı. Yazın her gün dışarı çıkmadan önce düzenli güneş kremi kullananların sayısı 54 (%30,7) idi.

Katılımcıların 91'i (%52,3) açık tenli, biri (%0,6) kızıl saçlı, ikisi (%1,1) ise mavi gözlü idi. On katılımcı (%5,7) çil özelliğine sahip olduğunu belirtti. Cilt tipi değerlendirilmesi için Fitzpatrick sınıflaması yapılmadı.

Öğrencilerden 75'i (%42,6) kendine cilt muayenesi yaparken, 101 kişi (%57,4) kendine cilt muayenesi yapmadığını belirtti.

Kendisine cilt muayenesi yapmayanların %69,3'ü "Neden cilt muayenesi yapmıyorsunuz?" sorusuna "Hiç düşünmedim." yanıtını, %7,9'u ise "Gerekli bulmuyorum." yanıtını verdi.

Kendisine cilt muayenesi yapanların cilt muayenesi yapmayı nereden öğrendiklerini sorduğumuzda, 69 kişi (%92) fakülte derslerinden, 10 kişi (%13,3) medyadan, 24 kişi (%32) cilt sağlığı ve hastalıkları uzmanından öğrendiğini belirtti.

Cilt muayenesini liseden, aile hekiminden, cilt kanseri öyküsü olan kişiden öğrenen kimse saptanmadı. Bunun yanında, fizik muayene kitaplarından öğrenen bir kişi (%1,33), hekim dışı sağlık profesyonelinden öğrenen bir kişi (%1,33), diğer branş hekimlerinden öğrenen altı kişi (%8), arkadaş ve akrabadan öğrenen iki kişi (%2,66) saptandı.

"Cilt muayenesi yaparken nelere dikkat edilmelidir?" sorusuna verilen yanıtların oranları Tablo 1'de gösterilmiştir. Bu soruda bütün şıkları işaretleyerek soruya doğru yanıt verenlerin sayısı 141 kişi olup, katılımcıların %80,1'ini oluşturmaktadır.

Melanomun ne anlama geldiğini bilmeyen iki kişi vardı. Bu iki katılımcı (%1,13) melanom ile ilgili sorulara yanıt vermedi.

Melanom hakkında altı kişi (%3,4) liseden, 164 kişi (%94,3) fakülte derslerinden, iki kişi (%1,1) melanom öyküsü olan kişiden, 10 kişi (%5,7) medyadan, bir kişi (%0,6) arkadaş, akrabadan, 50 kişi (%28,7) cilt sağlığı ve hastalıkları uzmanından, 20 kişi (%11,5) diğer branş hekimlerinden bilgi aldıklarını belirtti. Aile hekimi ve hekim dışı sağlık profesyonelinden bilgi alan hiç kimse yoktu. Bir kişi ise diğer bilgi kaynakları olarak ders kitaplarını ekledi.

"Melanomun en yaygın lokalizasyonu neresidir?" sorusuna verilen yanıtların oranları Tablo 2'de gösterilmiştir. Yanıtlara ek olarak bir kişi "alt dudak", bir kişi de "sırt" olarak yanıt verdi.

"Melanomun karakteristik özellikleri nedir?" sorusuna verilen yanıtların oranları Tablo 3'te gösterilmiştir. Bu soruda 47 kişi (%27) tüm şıkları işaretleyerek hepsine doğru yanıt verdi. Bir kişi ise hızlı büyüme, dokunun fazladan boyut kazanımını yanıtlar arasında diğer şikkına ekledi.

Tablo 1. "Cilt muayenesi yaparken nelere dikkat edilmelidir?" sorusuna verilen yanıtlar.

Şıklar	Sayı (n)	Yüzde (%)
Yeni oluşan benler	168	95,5
Benlerdeki değişim	172	97,7
Yeni lezyonlar	164	93,2
İyileşmeyen yaralar	152	86,4
Nodüller (ele gelen kitle)	157	89,2

Tablo 2. "Melanomun en yaygın lokalizasyonu neresidir?" sorusuna verilen yanıtlar.

Şıklar	Sayı (n)	Yüzde (%)
Baş, boyun	128	73,6
Gövde	58	33,3
Avuç içi, ayak tabanı	7	4
Mukoza	16	9,2
Kollar	51	29,3
Bacaklar	40	23
Bilmiyorum	22	12,6

Tablo 3. "Melanomun karakteristik özellikleri nedir?" sorusuna verilen yanıtlar.

Şıklar	Sayı (n)	Yüzde (%)
Pigmente lezyon	140	80,5
Asimetrik sınırlar	160	92
Renk değişikliği veya birden fazla renk	158	90,8
Yeni oluşan lezyonlar	104	59,8
İyileşmeyen yara	62	35,6
Bilmiyorum	5	2,9

Tablo 4. “Melanom için risk faktörleri nelerdir?” sorusuna verilen yanıtlar.

Şıklar	Sayı (n)	Yüzde (%)
Özgeçmiş	148	85,1
Soygeçmiş	160	92
Kronik güneş maruziyeti	166	95,4
Çok sayıda nevüs	152	87,4
Açık ten	158	90,8
Kızıl saç-Mavi göz	136	78,2
Çiller	116	66,7
Bilmiyorum	0	0

“Melanom için risk faktörleri nelerdir?” sorusuna verilen yanıtların oranları Tablo 4’te gösterilmiştir. Bu soruda 87 kişi (%50) tüm şıkları işaretleyerek hepsine doğru yanıt verdi.

İki kişi yakın çevresinde melanom tanısı alan birisi olduğunu belirtirken beş kişi (%4) ise melanomdan şüphelenip doktora başvurduğunu belirtti.

Ailede cilt kanseri öyküsü olan kişilerin ve melanomdan şüphelenip doktora başvuran kişilerin “Melanomun karakteristik özellikleri nedir?” sorusuna verdikleri doğru yanıt oranı anlamlı derecede yüksek çıkmıştır (sırasıyla p=0,007, p=0,001). Aynı soruya çili olan kişilerin doğru yanıt verme oranları da anlamlı derecede yüksektir (p=0,025). Çili olan kişilerin, “Melanom için risk faktörleri nelerdir” sorusuna verdikleri doğru yanıt oranı da yüksek olup, anlamlı bulunmamıştır (p=0,051) (Tablo 5).

Tablo 5. Sorulara verilen doğru yanıt oranlarıyla kişisel özelliklerin ve tutumların karşılaştırılması.

		Cilt muayenesi yaparken nelere dikkat edilmelidir?			Melanomun karakteristik özellikleri nelerdir?			Melanom için risk faktörleri nelerdir?		
		Hepsi doğru n (%)	Hepsi doğru değil n (%)	p	Hepsi doğru n (%)	Hepsi doğru değil n (%)	p	Hepsi doğru n (%)	Hepsi doğru değil n (%)	p
Cinsiyet	Kadın	86 (78,9)	23 (21,1)	0,265	30 (28)	77 (72)	0,700	54 (50,5)	53 (49,5)	0,876
	Erkek	55 (82,1)	12 (17,9)		17 (25,4)	50 (74,6)		33 (49,3)	34 (50,7)	
Ailede cilt kanseri öyküsü	Evet	12 (92,3)	1 (7,7)	0,469	8 (61,5)	5 (38,5)	0,007*	7 (53,8)	6 (46,2)	0,773
	Hayır	129 (79,1)	34 (20,9)		39 (24,2)	122 (75,8)		80 (49,7)	81 (50,3)	
Kronik hastalık	Evet	8 (72,7)	3 (27,3)	0,459	3 (27,3)	8 (72,7)	1,000	8 (72,7)	3 (27,3)	0,119
	Hayır	133 (80,6)	32 (19,4)		44 (27)	119 (73)		79 (48,5)	84 (51,5)	
Düzenli güneş kremi kullanma	Evet	43 (79,6)	11 (20,4)	0,915	14 (25,9)	40 (74,1)	0,829	28 (51,9)	26 (48,1)	0,743
	Hayır	98 (80,3)	24 (19,7)		33 (27,5)	87 (72,5)		59 (49,2)	61 (50,8)	
Açık ten	Evet	75 (81,5)	17 (18,5)	0,624	27 (29,7)	64 (70,3)	0,408	43 (47,8)	48 (52,7)	0,448
	Hayır	66 (78,6)	18 (21,4)		20 (24,1)	63 (75,9)		44 (53)	39 (47)	
Çil	Evet	9 (90)	1 (10)	0,689	6 (60)	4 (40)	0,025*	8 (80)	2 (20)	0,051
	Hayır	132 (79,5)	34 (20,5)		41 (25)	123 (75)		79 (48,2)	85 (51,8)	
Cilt muayenesi yapma	Evet	58 (77,3)	17 (22,7)	0,426	25 (33,3)	50 (66,7)	0,102	33 (44)	42 (56)	0,168
	Hayır	83 (82,2)	18 (17,8)		22 (22,2)	77 (77,8)		54 (54,5)	45 (45,5)	
Melanomdan şüphelenip doktor başvurusu olan	Evet	3 (60)	2 (40)	-	5 (100)	0 (0)	0,001*	3 (60)	2 (40)	1,000
	Hayır	136 (80,5)	33 (19,5)		42 (24,9)	127 (75,1)		84 (49,7)	85 (50,3)	

Fisher's exact test ile değerlendirildi.

*p<0,05

TARTIŞMA

Literatür taraması yapıldığında Kalil ve ark.'nın çalışmasında da Tıp Fakültesi 1. ve 6. sınıf öğrencilerin cilt muayenesi yapma oranları %50 ve %45,08'dir. Cilt muayenesi yapmayanların 1. sınıflarda %93,75'i, 6. sınıflarda %63,08'i çalışmamızla benzer şekilde hiç düşünmedikleri için yapmadıklarını belirtmişlerdir.^[10]

Çalışmamızda, melanom için bilinen risk faktörü olarak en fazla doğru yanıt verilen sık %95,4 oranla kronik güneş maruziyeti olsa da bu yanıtın uygulamaya yansımadağı izlenmektedir. Ivanov ve ark. benzer şekilde 2018 yılında tıp öğrencilerinin cilt kanseri ve güneş kremi kullanma alışkanlığı hakkındaki bilgi ve tutumlarını değerlendirmiş ve bireylerin çoğunun risk faktörleri konusunda bilgilendirildiği, ancak yalnızca 1/3'ünün güneşe maruz kaldığında güneş koruması kullandığı sonucuna varmıştır.^[11] Katılımcılar arasında yazın her gün dışarı çıkmadan önce düzenli güneş kremi kullananların oranı %30,7'dir. Güneş kremi kullanım sıklığı ile ilgili literatürde %10,7 ila %56 arasında değişen değerler bildirilmiştir.^[12-16] Pengpid ve ark. düşük-orta gelirli ve gelişmekte olan 25 ülkede yaptığı çok merkezli çalışmalarında, en sık güneş kremi kullanım oranı %63,6 ile Hindistan'da iken, ikinci sırada %57 ile Bangladeş gelmektedir. Türkiye'de bu çalışmada, %49,3 sıklıkta güneş kremi kullanımı tespit edilmiş olup, 9. sırada yer almaktadır.^[17]

Çalışmamızda, melanoma yol açan tüm risk faktörlerini doğru bilenlerin oranı %50, en az bilinen risk faktörü ise %66,7 ile çillerdir. Çili olan kişilerin “Melanom için risk faktörleri nelerdir?” sorusuna verdikleri yanıt oranı yüksek olmakla birlikte, anlamlı derecede farklı bulunmasa da bu durum kişilerin sahip oldukları fiziksel özelliklerin yol açacağı riskler hakkında daha duyarlı olduklarını göstermektedir.

Kişilerin yakın çevresinde veya kendisinde herhangi bir hastalığın bulunması sonucu o hastalığı daha iyi tanması ve hastalık hakkında bilgi sahibi olması beklenen bir durumdur.^[18] Çalışmamızda da ailede cilt kanseri öyküsü olan kişilerin ve melanomdan şüphelenip doktora başvuran kişilerin “Melanomun karakteristik özellikleri nedir?” sorusuna verdikleri doğru yanıt oranı istatistiksel olarak anlamlı derecede yüksek çıkmıştır. Aynı soruya çili olan kişilerin doğru yanıt verme oranları da istatistiksel olarak anlamlı derecede yüksektir.

Çalışmamızda, cilt muayenesi ve melanom hakkında aile hekiminden bilgi aldığını söyleyen katılımcı olmadı. Aile hekimlerinin koruyucu hekimliğin gereği olarak melanom, güneşten korunma, cilt muayenesi konularında birinci basamağa başvuran hastaları bilinçlendirmede önemli bir rolü vardır. Ağadayı ve ark. aile hekimliği polikliniğine başvuran hastaların büyük kısmında (%82,2) en az bir risk faktörü olduğu halde aile hekimlerince bilgilendirilen hasta sayısının yetersiz olduğunu tespit etmişlerdir. Ayrıca hastaların güneşten korunma tutumlarını aile hekimlerinden aldıkları bilgilerin etkilemediği de çalışmada belirtilmiştir.^[19]

Amerika Birleşik Devletleri’nde yapılan bir çalışmada, melanom tanısının hemen hemen tamamının birinci basamakta koyulduğu bildirilmiştir. Bununla birlikte, çalışmalarda melanom tanısı alan hastaların çoğunun tanıdan önceki bir yıl içinde en az bir kez birinci basamak sağlık kuruluşuna başvurduğu fakat başvuran hastaların yalnızca az bir kısmına (%20) deri muayenesinin yapıldığı belirtilmiştir.^[20,21]

Çalışmamızda, “melanomun karakteristik özellikleri nedir” sorusuna en fazla verilen doğru yanıtlar asimetrik sınırlar (%92) ve renk değişikliği (%90,8) iken, karakteristik özelliklerin tamamını doğru bilenlerin oranı düşüktür (%27). Özellikle iyileşmeyen yaraların da cilt kanseri için önemli olduğunu bilenlerin oranı %35,6’dır. Kalil ve ark.’nın çalışmasında, bu soruya son sınıf öğrencilerinin %90,98’i asimetrik sınırlar, %84,43’ü renk değişikliği veya birden fazla renk, %41,8’i yeni oluşan lezyonlar yanıtını vermiştir.^[10]

Tıp Fakültesi öğrencileri, geleceğin doktorları olarak, birinci basamakta ve cilt kanserinin şüpheli lezyonlarının değerlendirilmesinde kritik bir rol oynayacakları için eğitimlerinin melanomun erken teşhisinde yararlı olup olmadığını değerlendirmek önem taşımaktadır.^[10] Doktorların ve tıp fakültesi öğrencilerinin melanom hakkında yeterli bilgi ve deneyime sahip olmadıkları belirtilen pek çok çalışma yapılmıştır. Gomes ve ark.’nın 2012’de yaptıkları bir çalışmaya göre pek çok sağlık profesyonelinin mezuniyet sırasında yeterli uyum eğitimi almaması doktorların melanomu teşhis etmekte zorluk çekmelerine yol açmaktadır.^[22] Nahar ve ark. 2018’de tıp fakültesi öğrencilerinin melanom hakkındaki bilgilerini ve önleme çalışmalarını değerlendirdikleri çalışmada yeterli olmadıkları sonucuna varılmıştır.^[23]

Çalışmamızın bazı kısıtlılıkları bulunmaktadır. Pandemi döneminde ve tek merkezde yapılmış çalışmamızın kısıtlılıklarındandır. Bu nedenle daha fazla katılımcıya ulaşamamıştır. Bununla birlikte, Tıp Fakültesini bitirmeye yaklaşan doktor adaylarına ulaşılmış olması çalışmanın güçlü yönlerindedir.

SONUÇ

Geleceğimizin sağlık profesyonellerinin melanom konusundaki bilgi düzeylerinin ve farkındalıklarının artması önemli bir halk sağlığı sorunu olan malign melanomun erken tanısında yarar sağlayacaktır. Melanomun erken tanınması ve gerekli önlemlerin alınması için sağlık profesyonellerinin yanı sıra toplumun bilgi düzeyini yansıtarak eksikliklerin giderilmesini sağlayacak ve farkındalığı artıracak daha kapsamlı çalışmaların yapılmasına ihtiyaç vardır.

Etik Kurul Onayı: Hacettepe Üniversitesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu’ndan onay alındı (09.06.2020 - 2020/11-48).

Çıkar Çatışması: Yoktur.

Finansal Destek: Yoktur.

Ethics Committee Approval: Hacettepe University Non-Invasive Clinical Research Ethics Committee approval was obtained (09.06.2020 - 2020/11-48).

Conflict of Interest: None.

Funding: None.

KAYNAKÇA

1. Çıfci A, Özkara A, Tursun S, Demirel B, Kekilli M. Birinci basamakta ve aile hekimliğinde güncel tanı ve tedavi. Birinci baskı. Ankara: Ankara Nobel Tıp Kitapevleri; 2020; 554-5.
2. Instituto Nacional de Câncer. Tipos de câncer: Câncer de pele melanoma. <https://www.inca.gov.br/tipos-de-cancer/cancer-de-pele-melanoma>. adresinden 26/09/2019 tarihinde indirilmiştir.
3. Vazquez VL, Silva TB, Vieira MA et al. Melanoma characteristics in Brazil: demographics, treatment, and survival analysis. *BMC Research Notes* 2015;8(1):4.
4. World Health Organization. Estimated number of new cases in 2018, worldwide, both sexes, all ages. Global Health Observatory. <https://www.who.int/>. Adresinden 26/09/2019 tarihinde indirilmiştir.
5. Erdei E, Torres SM. A new understanding in the epidemiology of melanoma. *Expert Rev Anticancer Ther* 2010;10(11):1811-23.
6. Balch CM, Gershenwald JE, Soong SJ, et al. Final version of 2009 AJCC melanoma staging and classification. *Journal of Clinical Oncology* 2009;27(36): 6199-206.
7. American Cancer Society. Cancer facts&figures. <https://www.cancer.org/research/cancer-facts-statistics/all-cancer-facts-figures/cancer-facts-figures-2019.html>. adresinden 26/09/2019 tarihinde indirilmiştir.
8. Datafolha, Instituto de Pesquisa; Conhecimento Melanoma. Adresinden 26/09/2019 tarihinde indirilmiştir.
9. Youl PH, Baade PD, Janda M, et al. Diagnosing skin cancer in primary care: how do main stream general practitioners compare with primary care skin cancer clinic doctors? *Med J Aust* 2007;187(4):215-20.
10. Kalil LL, Prado EHM, Resende RVU, et al. Melanoma awareness among medical students. *J Canc Educ* 2021;36(4):677-681. <https://doi.org/10.1007/s13187-019-01685-> adresinden 17/12/2020 tarihinde indirilmiştir.
11. Ivanov NN, Swan A, Guseman EH, et al. Medical students' knowledge, attitudes, and behaviors with regard to skin cancer and sun-protective behaviors. *The Journal of the American Osteopathic Association* 2018;118(7):444-54.
12. İlter N, Öztas MO, Adisen E, et al. Ankara'da bir alışveriş merkezinde yapılan nevüs taramasında popülasyonun güneşten korunma alışkanlıkları ve melanositik nevüslerinin değerlendirilmesi. *Türkderm* 2009;43(4):155-9.
13. Ermercan AT, Öztürkcan S, Dinç G, et al. Sunscreen use and sun protection practices in students and personnel of Celal Bayar University. *Photodermatology, photoimmunology & photomedicine* 2005;21(4):191-7.
14. Falk M, Anderson CD. Influence of age, gender, educational level and self-estimation of skin type on sun exposure habits and readiness to increase sun protection. *Cancer Epidemiology* 2013;37(2):127-32.
15. Uslu M, Karaman G, Şavk E, et al. Adnan Menderes Üniversitesi hekimlerinin deri kanserleri ve güneşin etkileri konusundaki bilgi düzeyleri ile güneşten korunma davranışlarının değerlendirilmesi. *Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi* 2006;7(1):5-10.
16. Boggild AK, From L. Barrier to sun safety in a Canadian outpatient population. *Journal of Cutaneous Medicine and Surgery* 2003;7(4):292-9.
17. Pengpid S, Peltzer K. Sun protection use behaviour among university students from 25 low, middle income and emerging economy countries. *Asian Pacific Journal of Cancer Prevention* 2016;16(4):1385-9.
18. Kılıç D, Sağlam R, Kara Ö. Üniversite öğrencilerinde meme kanseri farkındalığını etkileyen faktörlerin incelenmesi *The Journal of Breast Health* 2009;5(4):195-9.
19. Ağadayı E, Demir Alsancak A, Üstünoğlu D, et al. Aile hekimliği polikliniğine başvuran hastalarda malign melanom risk faktörlerinin değerlendirilmesi ve güneşten korunma hakkındaki tutumları. *Konuralp Medical Journal* 2017;9(3):177-82. DOI: 10.18521/ktd.298063.
20. Geller AC, Koh HK, Miller DR, et al. Health services before the diagnosis of melanoma. Implications for early detection and screening. *J Gen Intern Med* 1992;7(2):154-7.
21. Oğrum A, Oktay, G. (2019). Aile hekimlerinin güneşten korunma davranışları ve deri kanserine yönelik koruyucu hekimlik uygulamalarının değerlendirilmesi. *Türkiye Aile Hekimliği Dergisi* 2019; 23(3), 110-17.
22. Gomes TM, Moura ATMS, Aguiar AC. Dermatologia na atenção primária: um desafio para a formação e prática médica. *Revista Brasileira de Educação Médica* 2012;36(1):125-8.
23. Nahar VK, Wilkerson AH, Ghafari G, et al. Skin cancer knowledge, attitudes, beliefs, and prevention practices among medical students: a systematic search and literature review. *International Journal of Women's Dermatology* 2018;4(3):139-49.